

Udvidelse af Docenternes Antal end den, som jeg har turdet forelægge det høie Thing. Hvad de lærde Skoler angaar, blev der udtalt den Mening, ligeledes af samme ærede Medlem, at det maatte vilde være rigtigt at vende tilbage til den gamle Examen artium. Det er meget muligt; jeg maa imidlertid strax bemærke, at jeg ikke tror, det vil kunne ske uden ved Lov. Der kunde være en hel Del, der talte for at vende tilbage dertil; man vilde derigjennem faae en fuldstændig ensartet Examen; men paa den anden Side er det et Spørgsmaal, om det vilde være heldigt for selve Skolerne; om de ikke just ved den nuværende Ordning have en større Frihed, end de vilde kunne faae, hvis de skulde forberede Alle til en Examen, holdt af de samme Personer: Lar for Lar; det er muligt, at det vil være heldigere for en mere fri Udvikling af Skolerne, at de have Ret til at holde Examinerne, saaledes som de nu have, end hvis man gif tilbage til den gamle Ordning. For de Drenges Vedkommende, der skulde være Studenter, da er det muligt, at det vilde være en Bettelese for dem, om de alle toge Examen paa Universitetet som i gamle Dage, men det er ogsaa muligt, at det vilde være dem betydelig vanskeligere; det vilde komme meget an paa personlige Forhold og maatte først og fremmest overordenlig meget an paa, hvem der fra først af skulde gennemføre Reformen. Men, som sagt, jeg udtaler ikke dette, fordi jeg har en bestemt Mening om, at just den nuværende Ordning er den ubetinget rigtige, men udtaler det kun, fordi det forekommer mig rigtigt at lade de Lovlode komme til orde, som der i den Henseende kunde være, og i hvert Tilfælde — som jeg begyndte — ser jeg ikke rettere, end at en saadan Reform ikke kan gennemføres uden ved Lov. Det gamle Spørgsmaal om den latinske Stil vil jeg tillade mig at lade ligge. Efter Lovens skal jo Latin være et af Hovedfagene i den lærde Skole, og skal den være det, maa ogsaa den latinske Stil være kongent Examensfag; det kan være et Spørgsmaal, om det i og for sig har været hensigtsmæssigt at henlægge Examen i latinsk Stil til Udgangen af 4de Klasse, men det har Loven gjort nødvendigt, fordi den har forbudt at lægge den der, hvor det egentlig talte var naturligt, ved Udgangen af 6te Klasse. Et andet æret Medlem, det ærede Medlem for Veile. Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen), talte endel om Overbeholdelse ved Skolerne. Det ærede Medlem staar i den Formening, at der laves for meget af de gamle Sprog. Der læstes hele 4, mente han. Af disse 4 kunne vi dog udelukke Hebraisk. Det lære ikke Andre end de, der have Lyst til det. Det gamle nordiske Sprog, det islandske optager ikke megen Tid i Skolerne; det kan umulig bidrage til nogen egentlig Overbeholdelse. Saa have vi de to Sprog tilbage, Latin og Græsk. Saalænge vi her i Landet som i den større Del

af Europa vilde vedligeholde den klassiske Uddannelse, maa vi ogsaa finde os i at tage Konsekventerne deraf, maa vi ogsaa fordrø, at Disciplene i vore lærde Skoler virkelig lære Noget af disse Sprog, og stulle de lære Noget ordentligt deraf, tror jeg ikke, det er muligt at indskrænke disse Sprogs Bøbet i Skolerne. Den Mulighed ligger jo ganske vist altid for, at det vilde være rigtigt at dele Skolen noget tidligere, end den nu bliver delt efter den nye Lov, nu foregaar der jo en Deling efter 4de Klasse, saaledes at endel Disciple kan efter deres eget Ønske gaa den klassiske Vej, en anden Del den mathematisk-naturvidenskabelige Vej; det er muligt, at en saadan Deling kunde indtræde noget tidligere, og at saa den Del af Disciplene, der vil gaa den mathematisk-naturvidenskabelige Vej, kunde slippe noget lettere, hvad de gamle Sprog angaar. Imidlertid er det jo kun Noget, der kan omtales som en Mulighed, og som maa være Fremtiden forbeholdt, hvorvidt man vil gaa i den Retning; thi ogsaa dertil skal der Lov. Men er der Tale om Overbeholdelse i de lærde Skoler, er det ikke, ialtfald saavidt jeg har Kendskab dertil og kan dømme derom, i de ældste Klasser men i Mellemklasserne, i det sidste eller de to sidste Lar før 4de Klassen: Hovedexamen, og denne Overbeholdelse er den nye Lov maaste noget Skyld i, just paa Grund af den Deling, den har indført efter 4de Klasse. Det ærede Medlem for Veile. Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen) mente, at det vilde være af stor Betydning for vort Almuekollevæsen, om Almuekollevarerne fik en tidligere Uddannelse end nu, og han henstillede, om det ikke vilde være rigtigt at fordrø af dem, der ville tage Skolelærerexamen, at de først skulde have taget Preliminærexamen. Ja, kunde noget Saadant gennemføres, vilde jeg ganske vist betragte det som et overordentlig stort Skridt fremad til at faae bedre uddannede Skolelærere, men jeg er bange for, at det ærede Medlem ikke ret har set alle de Konsekventer, det vilde føre med sig. Samtidig med, at det ærede Medlem henstillede dette, omtalte han, om det ikke vilde være rigtigt at slaa de to Preliminærexaminer sammen til een. Jeg har tænkt noget paa, om det ikke vilde være rigtigt at indskrænke det overordentlig store Antal Examinere, vi have, men jeg har ialtfald foreløbig dog ikke troet at kunne gaa videre — og det har jeg ikke gjort endnu, men dog ialtfald havt det under nye Overveielser — end at slaa den saakaldte almindelige Forberedelsesexamen af lavere Grad og Realskoleexamen af lavere Grad sammen, thi de ere mærkelig nok ikke ens, skjøndt de give akkurat de samme Rettigheder. Om man kunde gaa videre og virkelig fordrø den store Preliminærexamen af Alle, der ville have de Rettigheder, som nu den mindre giver, veed jeg ikke; det vilde være heldigt, om man kunde gaa saavidt; men jeg er ikke sikker paa, om man tør gjøre